

VILNIAUS UNIVERSITETAS
Radiofizikos katedra

Apskritimiškai poliarizuotos bangos apvaliajame bangolaidyje

Mikrobangų fizikos laboratorinis darbas Nr. 3

Paruošė doc. V. Kalesinskas

Vilnius 2012

Turinys

Turinys	2
Darbo užduotis	3
Literatūra	3
Metodiniai nurodymai	4
Elektromagnetinių laukų ir srovių pasiskirstymas bangolaidyje.....	6
Elipsiškai poliarizuotos bangos.....	7
Ekspimentinė darbo dalis	10
Laukų pasiskirstymo skaičiavimas.....	11

Apskritiminės poliarizacijos bangos apvaliajame bangolaidyje

Darbo tikslas

Susipažinti su atskirų modų elektromagnetinių laukų stiprių pasiskirstymu apvaliajame bangolaidyje ir gauti apskritiminės poliarizacijos mikrobangas, panaudojant anizotropinį bangų sklidimą bangolaidyje.

Darbo uždutis

1. Išsiaiškinti E_{11} ir H_{11} modų skersinių elektrinių laukų ir jėgų linijų pasiskirstymus bangolaidžio skerspjūvyje ir juos pavaizduoti grafiškai.
2. Ištirti H_{11} bangų, poliarizuotų lygiagrečiai ir statmenai dielektrinei plokštelei, fazių skirtumo dažninę priklausomybę ir nustatyti dažnį, kuriam esant fazių skirtumas yra $\pi/2$.
3. Gauti apskritimiškai poliarizuotą bangą apvaliajame bangolaidyje. Ištirti žadinamos bangos stačiakampiame bangolaidyje amplitudės priklausomybę nuo poliarizacinės plokštelės padėties (kampu φ). Tyrimą atlikti, kai poliarizacinė plokštelė su žadinančiojo stačiakampio bangolaidžio plačiąja sienele sudaro kampus: $\varphi = 0^\circ, 40^\circ, 45^\circ, 50^\circ$ ir 90° . Žadinamojo stačiakampio bangolaidžio kampą α keisti ribose $\pm 90^\circ$, kas 10° .

Apvaliojo bangolaidžio spindulys $R = 12,5$ mm.

Literatūra

1. Mickūnas S. Elektrodinamikos pagrindai. Vilnius: Mintis, 1975, p. 175-180.
2. Kybartas V., Šugurovas V. Elektrodinamika. Vilnius: Mokslas, 1977, p. 235-239.
3. Фуско В. СВЧ цепи. М. Радио и связь, 1990, с. 56-61.
4. Альтман Дж. Устройства сверхвысоких частот. М. Мир, 1968, с. 18-27.
5. Laboratorinio darbo aprašas.

Metodiniai nurodymai

Darbo struktūrinė schema parodyta 1 pav. Svarbiausia tyrimų schemos dalis yra bangolaidžių rinkinys, sudarytas iš trijų nuosekliai sujungtų sekcijų: a) perėjimo iš stačiakampio bangolaidžio į apvalųjį, b) sukiojamos kampu φ apie savo ašį apvaliojo bangolaidžio sekcijos su patalpinta jame dielektrine plokštele ir c) sukiojamo kampu α perėjimo iš apvaliojo bangolaidžio į stačiakampį, kuriame yra patalpintas detektorius. Iš mikrobangų generatoriaus išėjusi EM banga per matavimo liniją ir perėjimą a), kuris ir atlieka žadinančiojo bangolaidžio vaidmenį, patenka į apvalųjį bangolaidį b) ir šiame bangolaidyje pakeitusi savo poliarizaciją per kitą perėjimą c) patenka į detektorinę galvutę (žadinamąjį stačiakampį bangolaidį su detektoriumi). Detektorinę galvutę kartu su perėjimu iš apvaliojo bangolaidžio į stačiakampį galima sukoti apie išilginę ašį kampu $\alpha = \pm 90^\circ$. Bangolaidžių rinkinys ir atitinkami kampai φ ir α parodyti 1 pav.

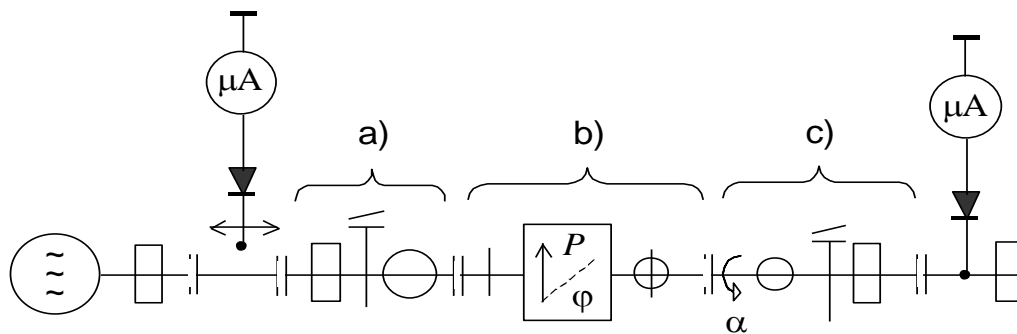
Tyrimus atliekame dviem etapais: *pirmajame etape* nustatome dažnį ν_x , kuriam esant turėtų susidaryti apskritimiškai poliarizuota banga; *antrajame etape* nusistatę generatorių dažniui ν_x , tikriname apskritiminės poliarizacijos susidarymą (matuojame detektorinės galvutės detektoriaus srovės priklausomybės grafiką nuo kampo α , esant įvairioms kampo φ vertėms).

Pirmasis etapas. Žadinamąjį bangolaidį c) su detektorine galvute pasukame kampu $\alpha = 90^\circ$ (tai reiškia, kad tuo atveju, kai banga yra poliarizuota tiesiškai, o tai atitinka kampą $\varphi = 0$ arba 90° , beveik visa EM bangos energija atsispindės nuo detektorinės galvutės ir matavimo linijoje susidarys stovinti banga). Toliau šią α padėtį išlaikome viso matavimo eigoje. Įvairiems dažniams ($8 \div 12$ GHz) su matavimo linija nustatome stovinčiosios bangos minimumo padėtis $x_\perp$, kai $\varphi = 0^\circ$ (statmena plokštei tiesinė poliarizacija), ir $x_\parallel$, kai $\varphi = 90^\circ$ (lygiagreti plokštei tiesinė poliarizacija). Fazių skirtumas tarp šių bangų apskaičiuojamas pagal formulę

$$\Delta\psi = 2 \frac{2\pi}{\lambda_B} (x_\parallel - x_\perp).$$

Čia $\lambda_B = \lambda_0 / \sqrt{1 - \left(\frac{\lambda_0}{2a}\right)^2}$ - bangos ilgis matavimo linijoje, $a = 2,3$ cm, $\lambda_0 = c/\nu$, c -

šviesos greitis, ν - dažnis. Nubraižome $\Delta\psi$ priklausomybę nuo dažnio, ir iš grafiko nustatome dažnį ν_x , kuriam $\Delta\psi \sim 180^\circ$. Šitaip matuojant fazių skirtumą, jis yra dvigubai didesnis, nes bangos pro bangolaidinę atkarpą su dielektrine plokštele praeina du kartus – pirmyn ir atgal. Praėjusių tiktai viena kryptimi (pirmyn) bangų fazių skirtumas būtų lygus 90° .

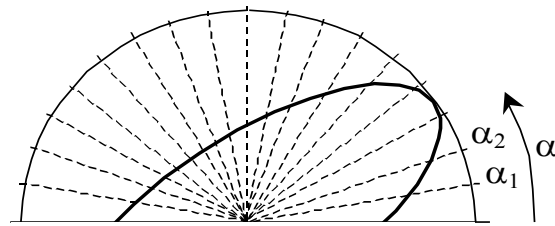

1 pav. Struktūrinė schema.

Antrasis etapas. Generatorių suderiname nustatytam dažniui ν_x . Nustatome plokštelės kampą $\varphi = 45^\circ$ ir keisdami kampą α (ribose $\pm 90^\circ$) matuojame statmenai plokštei ir lygiagrečiai

plokštei poliarizuotų bangų elektrinių laukų stiprių santykį $E_{\perp}/E_{\parallel}$. Keisdami kampą φ 45° aplinkoje ($\pm 5^{\circ}$) surandame optimalią kampo vertę, kuriai esant laukų stiprių santykis $E_{\perp}/E_{\parallel}$ išlieka beveik pastovus, t.y. banga yra apskritimiškai poliarizuota. Grafiką brėžiame polinėje koordinatinių sistemoje. Detektoriaus charakteristiką laikome kvadratine. Detektoriaus parodymus normuojame taip, kad maksimalus atsilenkimas būtų lygus 1. Kampą α keičiame kas 10° nuo 0 iki 180° . Grafiko pavyzdys $E = f(\alpha)$ pateikiamas 2 pav.

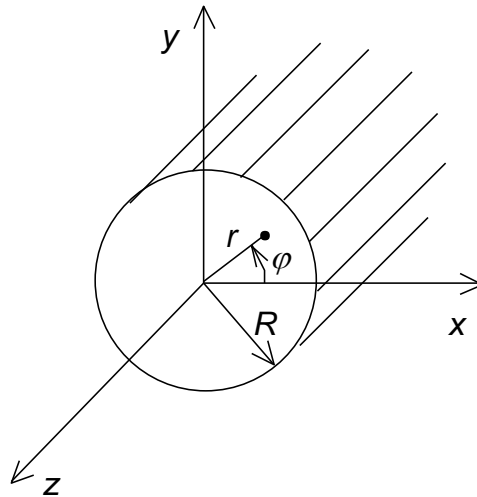
Atliekame analogiškus matavimus kampams $\varphi = 0^{\circ}$ ir 90° ir, nubrėžę grafikus, įsitikiname, kad šiais atvejais banga yra poliarizuota tiesiškai.

2 pav. Grafiko pateikimo pavyzdys.

Elektromagnetinių laukų ir srovių pasiskirstymas bangolaidyje

Elektromagnetinių laukų pasiskirstymą H (TE) ir E (TM) tipų modoms gauname sprenddami Maksvelo lygtis kintamųjų atskyrimo metodu. Apvaliajame bangolaidyje modų laukai išreiškiami Beselio ir trigonometrinių funkcijų (kosinuso ir sinuso) sandauga. Įvedę koordinačių sistemą tokią, kaip parodyta 3 pav.,

3 pav. Apvaliojo bangolaidžio orientacija stačiakampėje (x, y, z) ir polinėje (r, φ, z) koordinačių sistemose

gauname šias elektromagnetinio lauko išraiškas tuščiavidurio ($\varepsilon = 1$, $\mu = 1$) apvaliojo bangolaidžio E ir H modoms.

E – modos:

$$\begin{aligned}
 E_r^{mi} &= -ih_{mi} \frac{R}{\mu_{mi}} J'_m \left(\frac{\mu_{mi}}{R} r \right) A_{mi} \cos(m\varphi) e^{i(\omega t - h_{mi} z)}, \\
 E_\varphi^{mi} &= ih_{mi} \frac{R}{\mu_{mi}} \frac{m}{r} J_m \left(\frac{\mu_{mi}}{R} r \right) A_{mi} \sin(m\varphi) e^{i(\omega t - h_{mi} z)}, \\
 E_z^{mi} &= J_m \left(\frac{\mu_{mi}}{R} r \right) A_{mi} \cos(m\varphi) e^{i(\omega t - h_{mi} z)}, \\
 H_r^{mi} &= -i\omega\varepsilon\varepsilon_0 \frac{R^2}{\mu_{mi}^2} \frac{m}{r} J_m \left(\frac{\mu_{mi}}{R} r \right) A_{mi} \sin(m\varphi) e^{i(\omega t - h_{mi} z)}, \\
 H_\varphi^{mi} &= -i\omega\varepsilon\varepsilon_0 \frac{R}{\mu_{mi}} J'_m \left(\frac{\mu_{mi}}{R} r \right) A_{mi} \cos(m\varphi) e^{i(\omega t - h_{mi} z)}, \\
 H_z^{mi} &= 0.
 \end{aligned} \tag{1}$$

H – modos:

$$\begin{aligned}
 E_r^{mi} &= i\omega\mu_0 \frac{R^2}{v_{mi}^2} \frac{m}{r} J_m\left(\frac{v_{mi}}{R}r\right) D_{mi} \sin(m\varphi) e^{i(\omega t - h_{mi}z)}, \\
 E_\varphi^{mi} &= i\omega\mu_0 \frac{R}{v_{mi}} J'_m\left(\frac{v_{mi}}{R}r\right) D_{mi} \cos(m\varphi) e^{i(\omega t - h_{mi}z)}, \\
 E_z^{mi} &= 0, \\
 H_r^{mi} &= -ih_{mi} \frac{R}{v_{mi}} J'_m\left(\frac{v_{mi}}{R}r\right) D_{mi} \cos(m\varphi) e^{i(\omega t - h_{mi}z)}, \\
 H_\varphi^{mi} &= ih_{mi} \frac{R^2}{v_{mi}^2} \frac{m}{r} J_m\left(\frac{v_{mi}}{R}r\right) D_{mi} \sin(m\varphi) e^{i(\omega t - h_{mi}z)}, \\
 H_z^{mi} &= J_m\left(\frac{v_{mi}}{R}r\right) D_{mi} \cos(m\varphi) e^{i(\omega t - h_{mi}z)}.
 \end{aligned} \tag{2}$$

Šiose formulėse indeksas m reiškia Beselio funkcijos eilę, i – m -tosios eilės Beselio funkcijos i -tąją šaknį. A_{mi} ir D_{mi} yra atitinkamų modų amplitudės. R – bangolaidžio spindulys, $E_r, E_\varphi, H_r, H_\varphi, E_z, H_z$ lauko projekcijos $\vec{r}_0, \vec{\varphi}_0$ ir $\vec{k}$ kryptimis. μ_{mi} lygties $J_m(\mu_{mi}) = 0$ i -toji šaknis; v_{mi} – lygties $J'_m(v_{mi}) = 0$ i -oji šaknis; h_{mi} – atitinkamos bangos banginis skaičius (sklidimo konstanta); $m = 0, 1, 2, \dots$. Keletas pirmųjų μ_{mi} ir v_{mi} verčių pateikta 1 lentelėje.

1 lentelė

m	μ_{mi}			v_{mi}		
	$i = 1$	$i = 2$	$i = 3$	$i = 1$	$i = 2$	$i = 3$
0	2,405	5,520	8,654	3,832	7,016	10,174
1	3,832	7,016	10,173	1,840	5,335	8,536
2	5,135	8,417	11,620	3,052	6,705	9,965

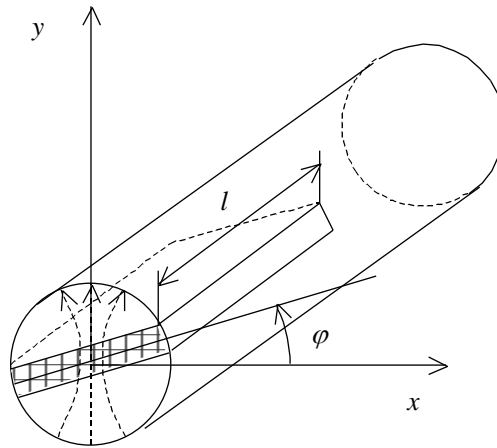
Norint surasti analizinę lauko jėgos linijos išraišką dvimačiu atveju, reikia išspręsti diferencialinę lygtį

$$\frac{df(x)}{dx} = \frac{E_y}{E_x}, \tag{3}$$

kurioje E_y – elektrinio lauko y sandas, E_x – x sandas, $y = f(x)$ – funkcija, aprašanti jėgos liniją. Trimačio uždavinio atveju vietoj paprastosios diferencialinės lygties (3) turėtume lygtį dalinėmis išvestinėmis. Srovės linijos surandamos visiškai panašiai kaip ir laukų linijos. Tai seka iš srovės linijos apibrėžimo.

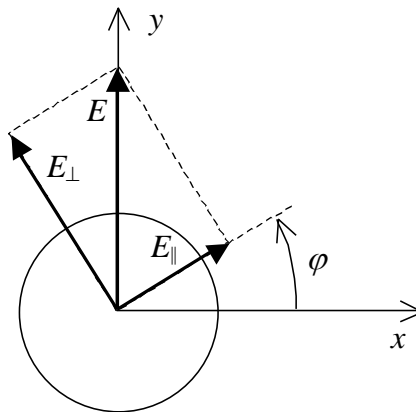
Elipsiškai poliarizuotos bangos

Elipsiškai poliarizuotą bangą gauname, parinę toki dažnį, kad bangolaidžiu sklistų tik H_{11} moda. Į bangolaidį įstatome l ilgio dielektrinę plokštelę (4 pav.), taip, kad galima būtų keisti jos orientacijos kampą φ .

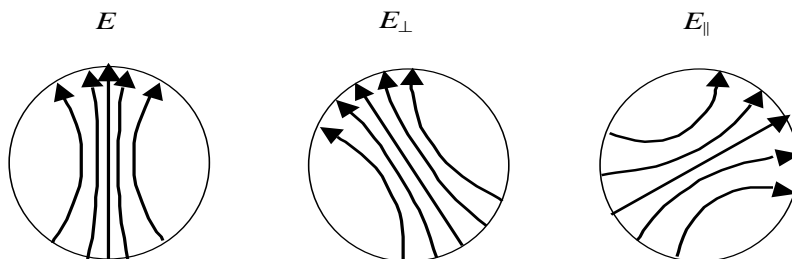

4 pav. Dielektrinė l ilgio plokštelė apvaliajame bangolaidyje pasukta kampu φ

Elektromagnetinę bangą išskaidykime į dvi tarpusavyje statmenų poliarizacijų bangas (galioja laukų superpozicijos principas). Vienos bangos elektrinio lauko vektorius $E_{\parallel}$, orientuotas lygiagrečiai plokštelės plokštumai, kitos $E_{\perp}$ – statmenai plokštelės plokštumai (5 ir 6 pav.).

5 pav. Bangos skaidymas į du tarpusavyje statmenų poliarizacijų sandus

6 pav. Bangų skersiniai elektriniai laukai apvaliajame bangolaidyje

Šių skirtingai poliarizuotų bangų sklidimo sąlygos bangolaidyje bus nevienodos. Ta banga, kurios lauko poliarizacija yra statmena plokštei, plokštelę jaus silpniau, o ta, kurios laukas

lygiagretus – stipriau. Statmenai plokštelės plokštumai poliarizuotos bangos $E_{\perp}$ fazė, bangai praėjus bangolaidžio dalį, užpildytą plokštele, pakis kampu Ψ , o lygiagrečiai poliarizuotos bangos $E_{\parallel}$ - kampu $\Psi + \Delta\psi$. $\Delta\psi$ – gali būti bet kurio ženklo. Panagrinėsime, ką duoda atsiradęs fazių skirtumas tarp $E_{\parallel}$ ir $E_{\perp}$.

Bangolaidžio dalies su plokštele įėjime, bangų amplitudės $E_{\perp}$ ir $E_{\parallel}$ bus tokios:

$$\begin{aligned} E_{\perp} &= -E \cos(\varphi), \\ E_{\parallel} &= E \sin(\varphi), \end{aligned} \quad (4)$$

kur E – neišskaidytos bangos amplitudė. Jos konkreti analizinė išraiška duotu atveju mums nesvarbi. Bangolaidžio dalies užpildytos plokštele išėjime, turėsime tokias amplitudes $E_{\perp}^{is}$ ir $E_{\parallel}^{is}$

$$\begin{aligned} E_{\perp}^{is} &= -E \cos(\varphi) e^{i\Psi}, \\ E_{\parallel}^{is} &= E \sin(\varphi) e^{i(\Psi + \Delta\Psi)}. \end{aligned} \quad (5)$$

Vadinasi, bangolaidžiu sklis dvi bangos, su vienas kitam statmenais elektrinio lauko stiprio vektoriais. Šių bangų elektriniai laukai $E_{\perp}^b$ ir $E_{\parallel}^b$ bus aprašomi kompleksinėmis funkcijomis

$$\begin{aligned} E_{\perp}^b &= -E \cos(\varphi) e^{i(\omega t + \Psi - hz)}, \\ E_{\parallel}^b &= E \sin(\varphi) e^{i(\omega t + \Psi + \Delta\Psi - hz)}. \end{aligned} \quad (6)$$

Laukų realiosios dalys

$$\begin{aligned} E_{\perp}^b &= -E \cos(\varphi) \cos(\omega t + \Psi - hz), \\ E_{\parallel}^b &= E \sin(\varphi) \cos(\omega t + \Psi + \Delta\Psi - hz). \end{aligned} \quad (7)$$

Tegul $\Delta\Psi = \pi/2$, tuomet

$$\begin{aligned} E_{\perp}^b &= -E \cos(\varphi) \cos(\omega t + \Psi - hz), \\ E_{\parallel}^b &= -E \sin(\varphi) \sin(\omega t + \Psi - hz). \end{aligned} \quad (8)$$

Pažiūrėkime, kaip kinta suminė abiejų bangų elektrinių laukų amplitudė tam tikroje fiksuotoje bangolaidžio skerspjūvio plokštumoje, kurios koordinatė z .

Tuo tikslu iš (8) lygčių pašaliname laiką pasinaudodami gerai žinomu sąryšiu $\sin^2(x) + \cos^2(x) = 1$:

$$\left(\frac{E_{\perp}^b}{E}\right)^2 \frac{1}{\cos^2(\varphi)} + \left(\frac{E_{\parallel}^b}{E}\right)^2 \frac{1}{\sin^2(\varphi)} = 1. \quad (9)$$

Gavome, kad laikui bėgant, fiksuotame z taške, elektrinio lauko vektoriaus galas per periodą nubrėš elipsę. Jei $\cos^2(\varphi) = \sin^2(\varphi)$ tada elipsė virs apskritimu, t.y. turėsime apskritimiškai poliarizuotą bangą.

Eksperimentinė darbo dalis

Darbo struktūrinė schema parodyta 1 pav. Svarbiausia tyrimų schemos dalis yra bangolaidžių rinkinys, sudarytas iš trijų nuosekliai sujungtų sekcijų: a) perėjimo iš stačiakampio bangolaidžio į apvalųjį, b) sukiojamos kampų φ apie savo ašį apvaliojo bangolaidžio sekcijos su patalpinta jame dielektrine plokšte ir c) sukiojamo kampų α perėjimo iš apvaliojo bangolaidžio į stačiakampį, kuriame yra patalpintas detektorius. Iš mikrobangų generatoriaus išėjusi EM banga per matavimo liniją ir perėjimą a) patenka į apvalųjį bangolaidį b) ir šiame bangolaidyje pakeitusi savo poliarizaciją per kitą perėjimą c) patenka į detektorinę galvutę (stačiakampį bangolaidį su detektoriumi). Detektorinę galvutę kartu su perėjimu iš apvaliojo bangolaidžio į stačiakampį galima sukoti apie išilginę ašį kampų $\alpha = \pm 90^\circ$. Bangolaidžių rinkinys ir atitinkami kampai φ ir α parodyti 1 pav.

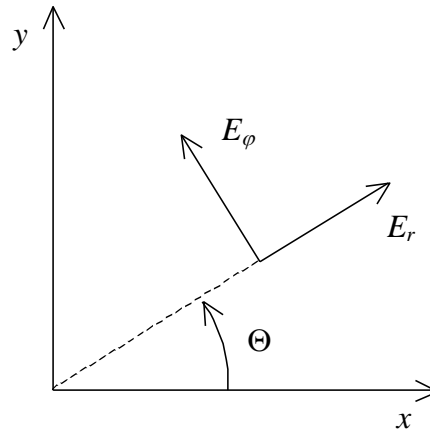
Tyrimus atliekame ir gautus rezultatus apiforminame pagal metodinėje dalyje pateiktus reikalavimus.

Laukų pasiskirstymus skaičiuojame dėstytojo norodytai modai pagal žemiau pateiktas formules.

Laukų pasiskirstymo skaičiavimas

Grafiniam elektrinių laukų pasiskirstymo atvaizdavimui naudosime stačiakampę koordinatinių sistemą. Laukų sandai stačiakampėje ir polinėje koordinatinių sistemose (7 pav.) susieti šiomis lygtimis:

$$\begin{aligned} E_x &= E_r \cos \Theta - E_\varphi \sin \Theta, \\ E_y &= E_r \sin \Theta + E_\varphi \cos \Theta. \end{aligned} \quad (11)$$

7 pav. Laukai stačiakampėje koordinatinių sistemoje

E_{11} modos skaičiavimas.

Skaičiavimus atliekame konkrečioms z ir t vėrtėms, todėl nemažinant bendrumo galima laikyti, kad $ih_{mi}A_{mi}e^{i(\omega t - h_{mi}z)} = 1$. Tuomet

$$\begin{aligned} E_r^{11} &= -\frac{\mu_{11}}{R} J_1' \left(\frac{\mu_{11}}{R} r \right) \cos \varphi, \\ E_\varphi^{11} &= \frac{1}{R} J_1 \left(\frac{\mu_{11}}{R} r \right) \sin \varphi, \end{aligned} \quad (12)$$

arba, įrašius $\mu_{11} = 3.832$ ir $J_1'(x) = J_0(x) - \frac{1}{x} J_1(x)$,

$$\begin{aligned} E_r^{11} &= -\frac{3.832}{R} \left[J_0 \left(\frac{3.832}{R} r \right) - \frac{R}{3.832 \cdot r} J_1 \left(\frac{3.832}{R} r \right) \right] \cos \varphi, \\ E_\varphi^{11} &= \frac{1}{r} J_1 \left(\frac{3.832}{R} r \right) \sin \varphi. \end{aligned} \quad (13)$$

Iš (13) formulių matome, kad kai $\varphi = \pi/2$, $\vec{E} = E_\varphi \vec{\varphi}_0$, t.y. elektrinis laukas statmenas spinduliui. (13) formules dar supaprastinsime pasinaudoję tuo, kad

$$\begin{aligned} \cos \varphi &= -\sin \Theta, \\ \sin \varphi &= \cos \Theta. \end{aligned} \quad (14)$$

Įstatę (13) laukų vertes į (11) išraiškas, gauname E_{11} modos skersinių elektrinių laukų pasiskirstymą stačiakampėje koordinačių sistemoje:

$$\begin{aligned} E_x &= \frac{1}{2} \left[\frac{3.832}{R} J_0 \left(\frac{3.832}{R} r \right) - \frac{1}{r} \left(1 + \frac{R}{3.832} \right) J_1 \left(\frac{3.832}{R} r \right) \right] \sin 2\Theta, \\ E_y &= \frac{3.832}{R} \left[J_0 \left(\frac{3.832}{R} r \right) - \frac{R}{3.832} J_1 \left(\frac{3.832}{R} r \right) \right] \sin^2 \Theta + \frac{1}{r} J_1 \left(\frac{3.832}{R} r \right) \cos^2 \Theta. \end{aligned} \quad (15)$$

Gautąsias (15) formules panaudojame laukų skaičiavimo programoje. r kitimo ribas imame nuo 0 iki R , o Θ - nuo 0 iki 2π .

H_{11} modos skaičiavimas.

Kaip ir E_{11} modai laikome, kad $i\omega\mu_0 D_{mi} e^{i(\omega t - h_m z)} = 1$. Tuomet

$$\begin{aligned} E_r^{11} &= \frac{1}{r} J_1 \left(\frac{v_{11}}{R} r \right) \sin \varphi, \\ E_\varphi^{11} &= \frac{v_{11}}{R} J_1' \left(\frac{v_{11}}{R} r \right) \cos \varphi, \end{aligned} \quad (16)$$

arba, įrašius $v_{11} = 1.84$ ir $J_1'(x) = J_0(x) - \frac{1}{x} J_1(x)$,

$$\begin{aligned} E_\varphi^{11} &= \frac{1.84}{R} \left[J_0 \left(\frac{1.84}{R} r \right) - \frac{R}{1.84 \cdot r} J_1 \left(\frac{1.84}{R} r \right) \right] \cos \varphi, \\ E_r^{11} &= \frac{1}{r} J_1 \left(\frac{1.84}{R} r \right) \sin \varphi. \end{aligned} \quad (17)$$

Iš (17) formulių matome, kad kai $\varphi = 0$, tai $E_r^{11} = 0$, o $E_\varphi^{11} \neq 0$, t.y. elektrinis laukas statmenas spinduliui. Todėl šiuo atveju $\varphi = \theta$. Įstatę (17) formules į (11) išraiškas gauname H_{11} modos skersinių laukų E_x ir E_y pasiskirstymą stačiakampėje koordinačių sistemoje:

$$\begin{aligned} E_x &= \frac{1}{2} \left[-\frac{1.84}{R} J_0 \left(\frac{1.84}{R} r \right) + \frac{2}{r} J_1 \left(\frac{1.84}{R} r \right) \right] \sin 2\Theta, \\ E_y &= \frac{1}{r} \left[J_1 \left(\frac{1.84}{R} r \right) \right] \sin^2 \Theta + \frac{1.84}{R} \left[J_0 \left(\frac{1.84}{R} r \right) - \frac{R}{1.84 \cdot r} J_1 \left(\frac{1.84}{R} r \right) \right] \cos^2 \Theta. \end{aligned} \quad (18)$$

Čia r kitimo ribos nuo 0 iki R , o θ - nuo 0 iki 2π .